

KLASİK MÜZİK DİNLEMENİN RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ 1. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN TASARIM BECERİLERİNE ETKİSİ

EFFECTS OF LISTENING TO CLASSICAL MUSIC ON THE DESIGN SKILLS OF FIRST YEAR STUDENTS OF ART TEACHING DEPARTMENT

Armağan KONAK¹, Elvan GÜN DURU², Elmas GÜN³

Öz

Sanat eğitiminin en önemli amaçlarından birisi, öğrencilerin tasarım becerilerini geliştirmektir. Tasarım süreci, klasik öğretim yöntemleri dışında, farklı öğretim yöntemleriyle eğlenceli ve aktif hale getirilebilir. Klasik müzik dinleme etkinliği bu yöntemlerden birisi olarak kullanılabilir.

Bu araştırmanın amacı, klasik müzik dinlemenin Resim-İş Öğretmenliği 1. Sınıf öğrencilerinin tasarım becerilerine etkisini ortaya çıkarmaktır. Bu amaç, doğrultusunda toplam 36 öğrenci yansız olarak deney ve kontrol grubu olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Deney grubuna Temel Tasarım I dersinde, araştırmacılar tarafından belirlenen Klasik Müzik parçaları 8 hafta boyunca dinletilirken, kontrol grubuna hiçbir müzik dinletilmemiştir. 8 haftalık süre sonunda öğrencilerden tasarım ilkeleri doğrultusunda özgün tasarımlar yapmaları istenmiştir. Elde edilen tasarımlara ilişkin tasarım ilkeleri kullanımının tespitinde ve değerlendirilmesinde iki uzman görüşüne başvurulmuş ve kapsam geçerliliği sağlanmıştır.

Araştırma bulguları analiz edilerek gruplar arası farkın belirlenmesi için Mann Whitney U-testi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda; klasik müzik etkinliğine katılan öğrencilerin tasarım becerileri grup ortalamalarının, böyle bir etkinliğe katılmayan öğrencilere göre anlamlı bir şekilde daha yüksek olmadığı saptanmıştır. Ancak; tasarım esnasında, klasik müzik dinlemenin; 'ritim' ve 'denge' ilkelerinin kullanımında etkili olduğu bulunmuştur. Klasik müzik dinlemenin 'zıtlık', 'armoni', 'vurgu', 'oran-orantı' ve 'bütünlük' ilkelerinin kullanımında etkili olmadığı tespit edilmiştir.

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda, tasarım esnasında klasik müzik dinlemenin, tasarım ilkelerinin hepsinin kullanımında etkili olmadığı tespit edilmiştir. Bu doğrultuda, bu etkinliğin diğer müzik türleri ile de yapılması önerilir. Ayrıca, etkinlik öncesinde öğrencilere klasik müzik hakkında bilgiler verilerek, etkinlik yeniden uygulanabilir.

Anahtar Kelimeler: Temel Tasarım, Tasarım Becerisi, Resim-İş Eğitimi, Müzik Dinleme, Klasik Müzik.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, akonak@mehmetakif.edu.tr

² Dr. Öğr. Üyesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, egun@mehmetakif.edu.tr

³ Dr. Öğr. Üyesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, elmasgun@mehmetakif.edu.tr

Abstract

One of the most important aims of art education is to improve the design skills of students. Besides the classical teaching methods, the design process can be enjoyable and active with different teaching methods. Listening to classical music activity can be used as one of these methods.

The aim of this research is to reveal the effects of listening to classical music the design skills of 1st year students of Art Teaching Department. For this purpose, a total of 36 students were divided into two groups, experiment and control group unevenly. Classical Music pieces determined by the researchers were listened for 8 weeks in the experimental group and no music was played in the control group in Basic Design I Lesson. At the end of 8 weeks, students were asked to make unique designs in accordance with design principles. The classical music pieces was listened to the experimental group, and not listened to the control group. Two expert opinions were used in the determination and evaluation of the use of design principles for the designs obtained and the scope validity was provided.

Mann Whitney U-test was used to determine the results in terms of group averages In the direction of the findings obtained; it was determined that the average of the design skill group of the students who participated in the classical music activity was not significantly higher than the students who did not participate in such activity. But; during the design, it was found that listening to classical music is effective in the use of 'rhythm' and 'balance' principle. it has been found that listening to classical music is not effective in the use of 'contrast', 'harmony', 'emphasis', 'proportion' and 'completeness' principles.

In the light of the results of the research, it was determined that the listening to classical music during design was not effective in the use of all of the design principles. In this direction, it is recommended that this activity be performed with other musical genres. In addition, some information about classical music can be provided to students before the experiment and it can be done again.

Keywords: Basic Design, Design Skill, Art Teaching, Listening to Music, Classical Music.

1. GİRİŞ

Sanat, bir toplumun geçmişten getirdiği kültürel değerleri aydınlatırken geleceğine ışık tutmaktadır. Bu nedenle toplumu oluşturan bireylerin sanatın kültürel değerinin farkında olan ve bu değeri zenginleştiren bilince sahip olması beklenmektedir. Bu bilince sahip olma yolu, iyi bir sanat eğitimi sürecinden geçmektedir. Sanat eğitimi sürecinin iyi planlanıp programlanması gerekmektedir. Bu bağlamda sanatın ve sanat eğitiminin iyi tanımlanması önem taşımaktadır.

Uçan (2002) sanatı; insanın duygu, düşünce, tasarım ve izlenimlerini, belli durum, olgu ve olayları belli bir amaç ve yöntemle, belli bir güzellik anlayışına göre işlenen gereçlerle anlatan özgün ve estetik bir bütün olarak tanımlamaktadır. Bu tanımdan da sanatın, insanın 'özgünü ve güzelî' arama, bulma, oluşturma, anlama ve anlatma güdüsü, dürtüsü ve arayışından kaynaklandığı sonucuna varmaktadır.

Bu arayış süreci içerisinde insanlar güzeli oluşturmada, yani sanatsal ürünler ortaya koymada sanat eğitimi sürecine gereksinim duyabilmektedirler. Burada sözü edilen sanat eğitimi süreci Uçan'a (2002) göre; insanlara kendi yaşantıları yoluyla amaçlı ve yöntemli olarak belirli sanatsal davranışlar kazandırma ya da insanların sanatsal davranışlarını kendi yaşantıları yoluyla amaçlı ve yöntemli olarak değiştirme, dönüştürme, geliştirme ve yetkinleştirme sürecidir.

Bu süreçte var olması gereken en önemli özelliklerden birisi yaratıcı-üretici gücün etkinliğidir. Bu etkinliğin sağlanabilmesi için yaratıcılığın özgür bırakılması gerekmektedir. Bunun yanı sıra Lowenfeld (Erbay, 1997), sanatsal yaratıcılık sürecinin okutulamayacağını uygulamalarla ortaya çıkarılması ile geliştirilmesi gerektiğini düşünmektedir.

San (2003), yaratıcı süreçte yer alan sezgi, imgelem, deneme, uslamlama, araştırma, sınama, bulma, kalıplardan kurtarma, yeniden kurma gibi bir takım yeti, olgu ve niteliklere, merak gibi bir çıkış ve özgünlük gibi bir sonucun da eklenmesi gerektiğini düşünmektedir. Bu nedenle sanat öğretimi ortamındaki uygulamalarda kullanılan yöntemler öğrencinin yaratıcılığını ve tasarım becerisini geliştirici niteliklere sahip olabilmelidir. Uygulama çalışmaları esnasında, bu yöntemler arasında sayılabilecek olan müzik dinleme etkinliği de sıklıkla kullanılmaktadır.

Çalışma ortamında müzik dinlemek insan zihnini özgürleştirdiği yönünde literatürde pek çok araştırma yer almaktadır. Beynin özgürleşmesinin nedeni ise, beyin ve müzik arasındaki etkileşimden kaynaklanmaktadır. Bu doğrultuda yapılan araştırmalar, klasik batı ve klasik Türk müziğinin, insan beyni üzerindeki olumlu etkileri olduğunu ve beyin aktivitelerini belirgin bir şekilde artırdığını göstermektedir (Yener, 2011).

Almanya'da, Friedrich Schiller Üniversitesi'nde yürütülmüş araştırmalar neticesinde profesyonel ve amatör olarak müzikle uğraşan insanların beyinlerinin daha büyük olduğu belirlenmiştir (Yener, 2011). Düzenli olarak bir müzik aleti çalmanın beynin görme, duyma, hareket etme ve koordinasyonla ilgili bölümlerinin büyümesini sağladığı keşfedilmiştir.

Görme ile ilgili olan bölümlerin gelişimini destekleyen araştırmalar bulunduğu görülmektedir. Bunlardan birisi de, müziğin de tıpkı matematik ya da satranç gibi yüksek beyin fonksiyonları gerektiren bir uğraş olduğunu vurgulayan ve uzamsal (görsel) zekânın temelini attığı yönünde bulgulara sahip olan,

piyano derslerinin sınırları eğiterek beynin korteksindeki algısal gelişmeyi sağladığı yönündedir (Rauscher, 1995).

Bu araştırmalar çerçevesinde düşünüldüğünde, öğrencilere uygulama çalışmaları esnasında müzik dinletmek, görsel sanatlar dersinde uzamsal zekânın bir sonucu olan, tasarım becerisini geliştirmede kullanılabilecek öğretim yöntemlerinden biri olabilir.

Tasarım becerisi, bir kompozisyondaki parçaların tutarlı bir bütünlük içinde toplanma yetisi olarak da tanımlanabilir. Hurtwitz ve Day (1995), tasarımı, spesifik bir amacı başaracak biçimde materyal ve biçimlerin bir organizasyonu olarak aktarmaktadır. (Akt. Alakuş, 2005).

Toplumun ihtiyaçları çerçevesinde belirlenen eğitim programlarının içinde görsel sanatlar eğitimi dersinin genel amaçlarına bakıldığında, yaygın sanatsal uygulamaları ve tasarım çalışmalarını eleştirel bir anlayışla çözümlyerek yorumlama ve değerlendirme yeteneğini kazanmış bireylerin yetiştirilmesi yer almaktadır (Özsoy ve Alakuş, 2009).

Tasarım becerisinin gelişmesinde tasarım ilkelerindeki yetkinlik önemlidir. Uygulama çalışmalarında, tasarım ilkelerinin iyi özümsemiği uygulama çalışmaları ön planda olması gerektiği söylenebilir. Görsel sanatlar dersinde, uzamsal zekânın bir parçası olan, tasarım ilkelerinin iyi kurgulayan tasarım becerisinin geliştirilmesinde hangi öğretim yöntemlerinin etkili olabileceği iyi bir biçimde tespit edilmelidir

Bu bağlamda, araştırmanın amacı, klasik müzik dinlemenin Resim-İş Öğretmenliği 1. Sınıf öğrencilerinin tasarım becerilerine etkisini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda “Resim-iş öğretmeniği 1. Sınıf öğrencilerinin klasik müzik dinlemelerinin tasarım ilkeleri kullanımına etkisi var mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır. Araştırmada yanıt aranan diğer sorular aşağıdaki gibidir.

1. Klasik müzik dinlemenin Resim-iş öğretmeniği 1. Sınıf öğrencilerinin ritim ilkesini kullanma becerilerine etkisi var mıdır?

2. Klasik müzik dinlemenin Resim-iş öğretmeniği 1. Sınıf öğrencilerinin zıtlık ilkesini kullanma becerilerine etkisi var mıdır?

3. Klasik müzik dinlemenin Resim-iş öğretmeniği 1. Sınıf öğrencilerinin armoni ilkesini kullanma becerilerine etkisi var mıdır?

4. Klasik müzik dinlemenin Resim-iş öğretmeniği 1. Sınıf öğrencilerinin denge ilkesini kullanma becerilerine etkisi var mıdır?

5. Klasik müzik dinlemenin Resim-iş öğretmeniği 1. Sınıf öğrencilerinin vurgu ilkesini kullanma becerilerine etkisi var mıdır?

6. Klasik müzik dinlemenin Resim-iş öğretmeniği 1. Sınıf öğrencilerinin oran-orantı ilkesini kullanma becerilerine etkisi var mıdır?

7. Klasik müzik dinlemenin Resim-iş öğretmeniği 1. Sınıf öğrencilerinin bütünlük ilkesini kullanma becerilerine etkisi var mıdır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma amaçlı yarı deneysel desen modeline göre tasarlanmış ve araştırmada kontrol grubu son test desenine başvurulmuştur. Bu desende deney ve kontrol grupları bulunmaktadır ve her iki gruba da ön test verilmez. Deney grubunda denel işlem kullanılır, kontrol grubunda kullanılmaz. Her iki gruba da aynı anda son test uygulanır ve puan ortalamaları karşılaştırılır (Sönmez ve Alacapınar:2014)

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunun, 2016-2017 eğitim-öğretim yılı ikinci yarıyılında, Akdeniz Bölgesinde yer alan bir üniversitede Resim-ış öğretmenliği 1. Sınıfa devam eden 36 öğrenci oluşturmaktadır. 1-C sınıfında yer alan 18 öğrenci deney grubunu, 1-B grubunda yer alan 18 öğrenci kontrol grubunu oluşturmaktadır.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Veri toplama aşamasında deney grubuna denel işlem uygulanmış kontrol grubunda uygulanmamıştır. Deney grubuna, belirlenen Klasik Müzik parçaları, Temel Tasarım I dersinde 8 hafta boyunca dinletilirken, kontrol grubuna hiçbir müzik dinletilmemiştir. Klasik müzik parçaları olarak, 17.-19. yüzyıllar arasında bestelenmiş olan temel parçalar belirlenmiştir. Bu parçalar; 1.Monteverdi/Orfeo, 2.Monteverdi/L'Incoronazione di Poppea, 3.Monteverdi/Lamento d'Arianna, 4.Monteverdi/Laudate Dominum, 5.Cavalli/La Calisto, 6.Schütz/Psaumes de David, 7. Schütz/Kleine geistliche Konzerte, 8.Biber/Sonata Representativa, 9.Blow/Venus&Adonis, 10.Purcell/Muzik of a while, 11.Purcell/King Arthur, 12.Lully/Atys, Lully/Le Bourgeois gentilhomme, 13.Charpentier/Te Deum, 14.Corelli/Concerto de Noël, 15.Haendel/Water Music, 16.Haendel/Guilio Cesare, 17.Haendel/Messiah, 18.F.Couperin/Leçons de Ténèbres du Mercredi, 19. F.Couperin/Deuxième Livre de pièces de clevecin, 20.Rameau/Castor&Pollux, 21.Rameau/Les Indes galantes, 22.Caldara/Maddalena ai piedi di Cristo, 23.Vivaldi/I quattro stagioni op.8, 24.D.Scarlatti/Sonate K.444, 25.J.S.Bach/Magnificat BWV 243, 26. J.S.Bach/Suite BWV1068, 27. J.S.Bach/Le Clavier bien tempéré, 28. J.S.Bach/Passion selon Saint Matthieu, 29.Pachelbel/Canon, 30.C.P.E.Bach/Symphonie pour cordes et continue, 31.Schobert/Sonate pour piano et violon op.XIV no:4, 32.Haydn/Trio pour piano, violon&violoncelle no:27 Hob.XV:14, 33.Mozart/Così fan tutte, 34.Mozart/Concerto pour clarinette et orchestre, 35.Mozart/Sonate pou piano no:11, 36.Mozart/Requiem, 37.Beethoven/Missa Colemnis, 38.Beethoven/Sonata pour piano no:30, 39.Beethoven/Symphonie No:9 isimli parçalar dinletilmiştir.

8 hafta süresince her iki guruptan da tasarım ilkeleri çerçevesinde tasarımlarını yapmaları istenmiştir. Bu ilkeler; ritim, zıtlık, armoni, denge, vurgu, oran-orantı ve bütünlüktür. 8 haftalık süre sonunda öğrencilerden bu tasarım ilkeleri doğrultusunda özgün tasarımlar yapmaları beklenmiştir. Her iki gruba da aynı anda aynı tasarım ilkeleri çerçevesinde serbest konulu özgün tasarımlar yapmaları son test olarak verilmiştir. Son test olarak, 1. Sınıfa devam eden, deney ve kontrol gruplarında yer alan toplam 36 öğrencinin tasarımına başvurulmuştur. Elde edilen tasarımlara ilişkin tasarım ilkeleri kullanımının tespitinde ve değerlendirilmesinde 2 uzman görüşüne başvurulmuş ve kapsam geçerliliği sağlanmıştır.

Araştırmada, öğrencilerin tasarım puanlarının anlamlı bir şekilde farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek için Mann Whitney U-testi kullanılmıştır. Mann Whitney U-testi iki ilişkisiz

örneklerden elde edilen puanların anlamlı bir şekilde farklılık gösterip göstermediğini test etmek için kullanılır (Büyüköztürk, 2002). Analizde ilk olarak iki ilişkisiz örnekleme ait puanlara, gruba bakmaksızın en küçükten en yükseğe doğru sıra sayıları verilmiştir. En küçük puana, en küçük sıra sayısı olan 1 değeri verilerek en yüksek puana doğru sıralama yapılmıştır. Analizde, iki gruba ait puanların sıra sayıları toplamalarını temel alınmıştır. Elde edilen sıra toplamları, grup büyüklüklerine bölünerek grupların sıra ortalamaları bulunmuştur. Tasarımın alt boyutu olarak; ritim, zıtlık, armoni, denge, vurgu, oran-orantı ve bütünlük ilkeleri değerlendirmeye alınmıştır. Değerlendirmeler; “var=3, kısmen=2 ve yok=1” olmak üzere puanlanmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

Deney ve kontrol gruplarının deney sonrasında tasarım ilkeleri kullanımlarından aldıkları toplam puanların Mann Whitney U-testi sonuçları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Tasarım İlkeleri Kullanımının Gruplararası U-Testi Sonucu

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney	16	17,78	284,50	107,500	,438
Kontrol	16	15,22	243,50		

p<.05

Yukarıdaki tabloya göre, deneysel çalışma sonunda, tasarım esnasında klasik müzik dinleyen öğrenciler ile dinlemeyen öğrencilerin tasarım ilkeleri kullanımları arasında anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur (U=107.50, p>.05). Bu bulgu, tasarım esnasında, klasik müzik dinlemenin tasarım ilkeleri kullanımında etkili olmadığını gösterdiği söylenebilir.

Araştırmanın alt problemleri çerçevesinde aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Deney ve kontrol gruplarının deney sonrasında tasarım uygulamalarında, “ritim” ilkesini kullanma durumlarına ilişkin aldıkları puanların Mann Whitney U-testi sonuçları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Ritim İlkesi Kullanımının Gruplararası U-Testi Sonucu

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney	16	20,38	326,00	66	,02
Kontrol	16	12,63	202,00		

p<.05

Yukarıdaki tabloya göre, deneysel çalışma sonunda, tasarım esnasında klasik müzik dinleyen öğrenciler ile dinlemeyen öğrencilerin tasarım ilkelerinden ‘ritim’ ilkesi kullanımları arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur (U=66, p<.05). Bu bulgu, tasarım esnasında, klasik müzik dinlemenin tasarımın ‘ritim’ ilkesini kullanımında etkili olduğunu gösterir.

Deney ve kontrol gruplarının deney sonrasında tasarım uygulamalarında, “zıtlık” ilkesini kullanma durumlarına ilişkin aldıkları puanların Mann Whitney U-testi sonuçları Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Zıtlık İlkesi Kullanımının Gruplararası U-Testi Sonucu

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney	16	19,50	312,00	80	,07
Kontrol	16	13,50	216,00		

p<.05

Yukarıdaki tabloya göre, deneysel çalışma sonunda, tasarım esnasında klasik müzik dinleyen öğrenciler ile dinlemeyen öğrencilerin tasarım ilkelerinden ‘zıtlık’ ilkesi kullanımları arasında anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur (U=80, p>.05). Bu bulgu, tasarım esnasında, klasik müzik dinlemenin tasarımın ‘zıtlık’ ilkesini kullanımında etkili olmadığını gösterir.

Deney ve kontrol gruplarının deney sonrasında tasarım uygulamalarında, “armoni” ilkesini kullanma durumlarına ilişkin aldıkları puanların Mann Whitney U-testi sonuçları Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Armoni İlkesi Kullanımının Gruplararası U-Testi Sonucu

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney	16	19,38	310,00	82	,06
Kontrol	16	13,63	218,00		

p<.05

Yukarıdaki tabloya göre, deneysel çalışma sonunda, tasarım esnasında klasik müzik dinleyen öğrenciler ile dinlemeyen öğrencilerin tasarım ilkelerinden ‘armoni’ ilkesi kullanımları arasında anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur (U=82, p>.05). Bu bulgu, tasarım esnasında, klasik müzik dinlemenin tasarımın ‘armoni’ ilkesini kullanımında etkili olmadığını gösterir.

Deney ve kontrol gruplarının deney sonrasında tasarım uygulamalarında, “denge” ilkesini kullanma durumlarına ilişkin aldıkları puanların Mann Whitney U-testi sonuçları Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Denge İlkesi Kullanımının Gruplararası U-Testi Sonucu

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney	16	20,03	320,00	71,50	,03
Kontrol	16	12,97	207,50		

p<.05

Yukarıdaki tabloya göre, deneysel çalışma sonunda, tasarım esnasında klasik müzik dinleyen öğrenciler ile dinlemeyen öğrencilerin tasarım ilkelerinden ‘denge’ ilkesi kullanımları arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur (U=71,50, p<.05). Bu bulgu, tasarım esnasında, klasik müzik dinlemenin tasarımın ‘denge’ ilkesini kullanımında etkili olduğunu gösterir.

Deney ve kontrol gruplarının deney sonrasında tasarım uygulamalarında, “vurgu” ilkesini kullanma durumlarına ilişkin aldıkları puanların Mann Whitney U-testi sonuçları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Vurgu İlkesi Kullanımının Gruplararası U-Testi Sonucu

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney	16	19,03	304,50	87,50	,12
Kontrol	16	13,97	223,50		

p<.05

Yukarıdaki tabloya göre, deneysel çalışma sonunda, tasarım esnasında klasik müzik dinleyen öğrenciler ile dinlemeyen öğrencilerin tasarım ilkelerinden ‘vurgu’ ilkesi kullanımları arasında anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur ($U=87,50$, $p>.05$). Bu bulgu, tasarım esnasında, klasik müzik dinlemenin tasarımın ‘vurgu’ ilkesini kullanımında etkili olmadığını gösterir.

Deney ve kontrol gruplarının deney sonrasında tasarım uygulamalarında, “oran-orantı” ilkesini kullanma durumlarına ilişkin aldıkları puanların Mann Whitney U-testi sonuçları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Oran-Orantı İlkesi Kullanımının Gruplararası U-Testi Sonucu

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney	16	17,75	284,00	108,00	,46
Kontrol	16	15,25	244,00		

$p<.05$

Yukarıdaki tabloya göre, deneysel çalışma sonunda, tasarım esnasında klasik müzik dinleyen öğrenciler ile dinlemeyen öğrencilerin tasarım ilkelerinden ‘oran-orantı’ ilkesi kullanımları arasında anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur ($U=108$, $p>.05$). Bu bulgu, tasarım esnasında, klasik müzik dinlemenin tasarımın ‘oran-orantı’ ilkesini kullanımında etkili olmadığını gösterir.

Deney ve kontrol gruplarının deney sonrasında tasarım uygulamalarında, “bütünlük” ilkesini kullanma durumlarına ilişkin aldıkları puanların Mann Whitney U-testi sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Bütünlük İlkesi Kullanımının Gruplararası U-Testi Sonucu

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney	16	18,00	288,00	104,00	,38
Kontrol	16	15,00	240,00		

$p<.05$

Yukarıdaki tabloya göre, deneysel çalışma sonunda, tasarım esnasında klasik müzik dinleyen öğrenciler ile dinlemeyen öğrencilerin tasarım ilkelerinden ‘bütünlük’ ilkesi kullanımları arasında anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur ($U=104$, $p>.05$). Bu bulgu, tasarım esnasında, klasik müzik dinlemenin tasarımın ‘bütünlük’ ilkesini kullanımında etkili olmadığını gösterir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın bulguları doğrultusunda aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

Tasarım esnasında, klasik müzik dinlemenin;

- Tasarım ilkelerinin hepsinin birlikte kullanımında etkili olmadığı,
- Tasarımın ‘ritim’ ilkesini kullanımında etkili olduğu,
- Tasarımın ‘zıtlık’ ilkesini kullanımında etkili olmadığı,
- Tasarımın ‘armoni’ ilkesini kullanımında etkili olmadığı,
- Tasarımın ‘denge’ ilkesini kullanımında etkili olduğu,
- Tasarımın ‘vurgu’ ilkesini kullanımında etkili olmadığı,
- Tasarımın ‘oran-orantı’ ilkesini kullanımında etkili olmadığı,
- Tasarımın ‘bütünlük’ ilkesini kullanımında etkili olmadığı tespit edilmiştir.

Konu ile ilgili literatür taraması yapılmış ve klasik müzik eşliğinde tasarım ilkelerinin

kullanımına yönelik olarak hazırlanmış çalışmanın yer almadığı gözlenmiştir. Elde edilen sonuçlar ile bu alanda gerçekleştirilmiş benzer araştırmalara bakıldığında ise, çalışma ortamında müzik dinlemenin insan zihnini özgürleştirdiği yönünde araştırmaların yer aldığı görülmüştür. Klasik batı ve klasik Türk müziğinin, insan beyni üzerindeki olumlu etkileri olduğu ve beyin aktivitelerini belirgin bir şekilde artırdığına ilişkin sonuçlar bulunmuştur (Yener, 2011). Ayrıca, Almanya’da, Friedrich Schiller Üniversitesi’nde yürütülmüş araştırmalar neticesinde profesyonel ve amatör olarak müzikle uğraşan insanların beyinlerinin daha büyük olduğu belirlenmiştir (Yener, 2011). Düzenli olarak bir müzik aleti çalmanın beyin görme, duyma, hareket etme ve koordinasyonla ilgili bölümlerinin büyümesini sağladığı keşfedilmiştir. Görme ile ilgili olan uzamsal zekânın, yüksek beyin fonksiyonları gerektiren müzik aracılığı ile temelini attığı yönünde bulgular da bulunduğu ayrıca, piyano eğitiminin sınırları eğiterek beyin korteksindeki algısal gelişmeyi sağladığı tespit edilmiştir (Rauscher, 1995). Bu araştırmada da, tasarım ilkelerinden “denge” ve “ritim” ilkelerinin kullanımında klasik müzik dinlemenin olumlu yönde etkili olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda, tasarım esnasında klasik müzik dinlemenin, tasarım ilkelerinin hepsinin kullanımında etkili olmadığı tespit edilmiştir. Bu doğrultuda, bu etkinliğin diğer müzik türleri ile de yapılması önerilir.

Ayrıca, etkinlik öncesinde öğrencilere klasik müzik hakkında bilgiler verilerek, etkinlik yeniden uygulanabilir.

KAYNAKÇA

- Alakuş, A.O. (2005), *Sanat Eğitimin Kuramsal Temelleri*, İlköğretim Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri içinde. Ankara: Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş. (2007), *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Erbay, M. (1997). *Plastik Sanatlar Eğitiminin Gelişimi*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Özsoy, V., Alakuş, A.O. (2009), *Görsel Sanatlar Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Rauscher, H., Gordon L., Shaw., Katherine N. (1995). Listening to Mozart enhances spatial- temporal reasoning: towards a neurophysiological basis. *Neuroscience Letters Journal*, 185, 44-47.
- San, İ. (2004). *Sanat ve Eğitim Yaratıcılık Temel Sanat Kuramları Sanat Eleştirisi Yaklaşımları*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Sönmez, V., Alacapınar, F.G. (2014), *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara:Anı Yayıncılık.
- Uçan, A. (2002). Türkiye’de çağdaş sanat eğitiminde öğretmen yetiştirme süreci ve başlıca yapılanmalar. *Sanat Eğitimi Sempozyumu, 08-10 Mayıs 2002. Ankara, Türkiye, Bildiriler içinde*. Ankara: Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim-İş Eğitimi Ana Bilim Dalı.
- Yener, Y.A., (2011). Müziğin çocuklar ve yaşlılar üzerindeki etkileri, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29 (Ocak 2011/I), 119-124.